Pk-yritysten vastuullisuustyölle on painetta

6.4.2022

Tehokkuuteen ja kannattavuuteen liittyvien odotusten lisäksi yrityksiin kohdistuu yhä kasvava vaatimus yritystoiminnan ekologisesta ja sosiaalisesta vastuullisuudesta. Vaatimus vastuullisuuden raportoinnista on aiemmin painottunut suurten yritysten toimintaan, mutta nykyään vastuullisuutta vaaditaan kaikenkokoisilta yrityksiltä, myös pieniltä. Tämän ovat huomanneet myös pienet yritykset niin Etelä-Pohjanmaalla kuin valtakunnallisestikin. Elinkeinoelämän keskusliiton tuottaman vastuullisuusbarometrin mukaan 92 prosenttia pk-sektorin työnantajista arvioi, että vastuullisuus on erittäin tai melko merkittävä asia oman liiketoiminnan kannalta. Myös SeAMKin toteuttamaan Pienet vastuulliset yritykset -hankkeeseen osallistuneet eteläpohjalaiset yritykset kertovat törmäävänsä yhä useammin erilaisiin vastuullisvaatimuksiin.

Pienet yritykset ovat usein mukana isoissa toiminta- ja alihankintaketjuissa ja näin heidän toimintaansa vaikuttavat muiden toimijoiden vaatimukset vastuullisuudesta. Lisäksi kuluttajat, henkilöstö, rahoittajat ja muut sidosryhmät vaativat yhä enemmän vastuullisuutta. Samalla on kuitenkin puute toimivista pk-yrityksille suunnatuista vastuullisuuden kehittämistyökaluista, mikä taas osittain hidastaa pienten yritysten strategista yritysvastuutyötä (Lee ym., 2015). Suurin osa markkinoilla olevista vastuullisuustyökaluista, raportointimalleista ja sertifikaateista on sekä toimimattomia että liian kalliita pienille yrityksille.

Yksinkertainen työkalu avuksi

Pienemmät yritykset tarvitsevat olemassa olevien vastuullisuusmallien ja raporttien tilalle heidän kontekstiinsa sopivia ohjeita ja työkaluja. Seinäjoen ammattikorkeakoulun toteuttaman ESR-rahoitteisen Pienet vastuulliset yritykset: vastuullisuudesta kilpailukykyä koronan jälkeen -hankkeessa on rakennettu ja pilotoitu vastuullisen liiketoiminnan työkalu (sisältäen ekologisen, taloudellisen ja sosiaalisen aspektin) pienille yrityksille. Työkalun tavoitteena on auttaa pieniä yrityksiä arvioimaan omaa vastuullisuuttaan kokonaisvaltaisesti sekä tunnistamaan omat kehittämiskohteensa. Pilotoitava vastuullisuustyökalu rakennettiin aiemman tutkimuksen avulla. Pilottityökalun kieli muokattiin sellaiseksi, että se on ymmärrettävä myös pienten yrityksien toimijoille, joilla ei välttämättä ole aikaisempaa kokemusta tai osaamista vastuullisuuden eri osa-alueista. Työkalua on pilotoitu viiden pk-yrityksen kanssa.

Vastuullisuuden motiivit

Pk-yritysten vastuullisuusbarometrin mukaan vastuullisuuden keskeisimpinä motiiveja pk-yrityksille ovat yrityksen arvot, asiakkaiden vaatimukset, brändin rakentaminen ja yhteiskunnallinen ilmapiiri (EK, 2021). Niin ikään pilotointiin osallistuneet pilottiyritykset kokivat sekä sisäistä halua että ulkoista painetta oman vastuullisuuden kehittämiseen, samalla kokien haastetta suuren kokonaisuuden hahmottamisessa. Työkalun pilotointiin osallistuneet yritykset kokivat vastuullisuustyökalun toimivaksi tavaksi käydä läpi omaa

vastuullisuuttaan. Pilottiprosessista saatiin myös lisäideoita ja kehittämisehdotuksia työkalun jatkokehittelyyn. Vastuullisuustyökalun on tarkoitus valmistua vuoden 2022 aikana, jonka jälkeen se on kaikkien vapaasti käytettävissä.

Pienet vastuulliset yritykset: vastuullisuudesta kilpailukykyä koronan jälkeen on Keski-Suomen ELY-keskuksen ESR-rahoitteinen hanke. Hankkeen tarkoituksena on kehittää kokonaisvaltaisesti eteläpohjalaisten mikro- ja pk-yritysten yritysvastuuosaamista osana yrityksen strategista valintaa. Tämä artikkeli on osa em. hanketta.

Lue lisää hankkeen verkkosivuilta.**Emilia Kangas**, KTT, lehtori
Seinäjoen ammattikorkeakoulu